

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v diljaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se tatisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zastala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah.

Upravištvo.

Cesarjeva zastava ali bandera.

Uže od nekdanj je v navadi, da vojskovodje, kralji in cesarji naznanjajo svojo navzočnost na katerem kraji s tem, da ondi razobesijo svoje zastave ali bandere. Da se od drugih razločujejo, ima vsak svojo. Štajerski vojvodi so imeli bandere ali zastave zeleno-bele, spodnje-avstrijski rudeče-bele. Slednje ima celo zgodovinski pomen po slavnem vojvodu Lavoslavu Babenberskem. Ta je namreč v Svetej deželi se vojskoval zoper divje mohamedane tako hrabro pred mestom Ptolomais, da je bil ves krvav; le tam bila je obleka še bela, kder je imela opas. Zato si je izvolil on in njegovi nasledniki rudeče-bele zastave ali bandere. Kranjski vojvodi imeli so pa trobojnice, t. j. zastave rudeče-modro-bele.

Kakor deželski poglavarji, imajo tudi kralji in cesarji svoje posebne zastave, bandere, barve. Prajzovski kralj n. pr. črno-bele (srake), bavarski: modro-bele, a naš avstrijski cesar črno-žolte (zlate).

Jednako je tudi zastran narodov in držav. Magjari imajo rudeče-zeleno-bele, Čehi, Hrvati in Slovenci rudeče-modro-bele zastave, nemško-prajzovska zastava: črno-belo-žolte, naše avstrijsko cesarstvo pa vedno črno-žolte (zlate). Kder koli tedaj stanuje naš svetli cesar ali se prijavi njegov minister, namestnik itd. ondi zaplapol v zraku črno-žolta zastava.

Črno-žolta je toraj cesarjeva, cesarska, državna-avstrijska zastava ali bandera. Nje se poslužuje cesar, ona velja vojakom, njo kažejo mornarji na svojih ladijah itd.

Podobno pa se bander ali zastav poslužujejo ljudje, da svetu pokažejo svojo narodnost, svoje politično imenje. Kdor tedaj pri nas razvije rudeče-modro-belo zastavo, ta naznanja s tem, da je Slovenec.

Kdor razobesi zeleno-belo bandero, javlja, da je Štajerec. Kdor pa se posluži črno-žoltih zastav, ta kaže, da spoštuje, ljubi in časti avstrijskega cesarja, avstrijsko cesarstvo, da je avstrijski domoljub. Če pa kdo pri nas natakne na kal črno-belo, ali celo črno-belo-žolto bandero, ta se drzne kazati, da je Prajz ali Prus in da mu je nemško-prusko cesarstvo ljubše od avstrijskega.

No, če je res tuji n. pr. nemško-prajzovski cesar pri nas, se mu iz uljudnosti izobesijo njegove zastave. Drugače pa je tako razobešanje tujih zastav pri nas neumnost ali izdajstvo.

Kaj pa pomenijo črno-rudeče-žolte bandere? Zastarano puntanje od l. 1848. Takrat se namreč se nekateri Nemci spuntali proti našemu cesarju, bavarskemu, pruskemu kralju itd. ter v Frankfurtu zbobnali veliki nemški državni zbor, ki bi imel vse strahovati ter neko nemško republiko osnovati.

No, in ti nemški puntarji in rogovileži so v kratkem bili razgnani.

Ako tedaj naši graški, mariborski, celjski, ptujski itd. Nemci in nemškutarji razobešajo puntarske črno-rudeče-žolte zastave, tako kažejo svetu le svojo nevednost, neumnost, budalost ali pa avstrijskemu cesarstvu sovražno, našemu cesarju žaljivo politično zagrizenost in nezadovoljnost z njegovim vladanjem.

In ker smo Slovenci zvesti podložniki avstrijskega cesarja, tako smo vselej žaljeni, kedar nam kak nezadovoljnež nemčur razvije črno-rudeče-žolto bandero na avstrijskih, na štajer-

skih, na slovenskih tleh. Nedavno je v Welsu v nemškeje zgornje Avstrije nek nemčur razobesil tako črno-belo-žolto prusačko zastavo pa je od c. k. okrajnega glavarja bil kaznovan, da je plačal 25 fl. globe. Na Magjarskem bi mu še 25 batin intabulirali tam, kder jih še Bog zbrisati ne more.

Nekdaj bila je navada cesarja latinski pozdravljati s klicanjem: vivat, t. j. naj živi! To ni več navadno. Vsak narod pozdravlja sedaj svoje vladarje v lastnem jeziku. Italijan upija: evviva, Nemec se npenja s Hochklicanjem, Magjar vreši: eljen, a Slovenci imamo najlepšo, najprimernejšo in uže od nek-daj navadno pozdravičko: živijo!

Iz povedanega more vsak pošten avstrijski domoljub, vsak priden Štajerec in vsak pameten Slovenec razbrati, kaj mu je storiti, kedar pridejo preljubljeni naš avstrijski cesar, mili Franc-Jozef I. na Slovensko! Živijo!

Desterniški.

Deželni zbor štajerski pa Slovenci.

III. Podkavskeje šoli v Gradei sklenoli so deželni poslanci novih pravil, katerih se vodstvo te šole držati ima. Za nemški Štajer priredijo sedaj s pomočjo ustanove barona plem. Melnhofa in štajerske posojilnice dve novi hiralnici — Siechenhäuser — namreč na gradu Ehrnau in v Hartbergu. Nemci imajo tedaj uže 4 hiralnice, Slovenci samo 1, namreč v Ptuj.

Muti se je prošnja odbila, v katerej je njeni župan bil prosil 5000 fl. posojila iz deželne blagajnice, da bi si kupili železnih cevij za vodovod v gornji trg.

Vinorejska šola v Mariboru bo l. 1884. imela 16780 fl. stroškov in 10630 fl. dohodkov, treba ji določiti iz deželnih denarjev 6150 fl. Stari ravnatelj g. Goethe je šel v pokoj, novega pa še iščejo. V deželnem zboru poročeval je o tej reči g. dr. Dominkuš v imenu finančnega odbora. Nasveti bili so sprejeti, namreč: novi ravnatelj dobi 1600 fl. plače s prostim stanovanjem in vrtom, dalje pravico do 400 fl. doklade v 10 letih, če je zadovoljno služboval; služba se mora razpisati ali sposobni mož poklicati, če bi se prošnikov ne oglasilo dovolj dobrih, in naposled da se pri nastavljenji gleda na to, kar pravila vinorejske šole v 14 paragrafu tirjajo (14. Sept. 1868 v deželnem zboru sklenjena). Po teh pravilih bi moral pomočni učitelj ali adjunkt, eden učitelj in sodar znati slovenski, ravnatelj se pa slovenski naučiti, če še tega jezika zmožen ni. Do sedaj so te popolnem opravičene točke pravil ostajale zvečinoma le na papirji. Radovedni smo, kaj bo sedaj?

Zastran postranskih železnic je deželni zbor sklenol podpirati stavljenje železnice od

Feldbaha v Fürstenfeld in od Spielfelda v Radgono. Železnico staviti namerava južna železnica. Stala bode 1,400.000 fl. ter na leto dajala po 30.000 fl. čistega dobička, s katerim se bodo obresti in kapital plačevali. Dežela dovoli 8000 fl. letne podpore skoz 10 let. Za železnico iz Poličan v Slatino pa se je odkazalo 3000 fl. inženirjem itd. naj poiščejo in zmerijo najboljo črto. Zaradi trtne uši so poslanci v zadregah bili, kaj storiti? Naposled obvelja g. Šneideršičev nasvet, da vinorejska šola vinogradarjem v brežiškem okraji prodaja ameriški trs po znižanej ceni.

Močno čudili smo se, da je deželni zbor v najlepšem redu našel vse, kar se noveji čas v Slatini godi, čeravno leze na slabše in ondi človek zapoveduje, ki je dosedaj povsodi nesrečno gospodaril.

Imenitno za spodnji Štajer je tudi nasvetovana preureditev volilnega reda. Do sedaj so morali nekateri tržani daleč potovati in denarje trošiti, če so hoteli svoje pravice poslužiti se in voliti deželnega poslanca, n. pr. Ljutomerčani in Središčanje morali so v Ormož, Gornjegračani, Ljubencanje, Mozirčani itd. v Celje. To bi naj prenehalo; povsod bi naj volili doma in izid volitve dalje telegrafirali. Saj je do vseh trgov telegraf napeljan. Dalje mnogo trgov je sedaj po krivici od skupine mest in trgov odcepljenih in volijo s kmečkimi skupinami. To ni prav na nobeno stran. Zato nasvetujeta poslanca g. dr. Radaj in nemški konservativec Karlon, naj se trgi, ki sedaj s kmeti volijo, potegnejo k mestnej skupini. Takšnih trgov navaja dr. Radaj na Slovenskem več: sv. Lenart v Slov. goricah, Kozje, Vransko, Vitanje, Konjice in Šmarije. Toda dodati bi se moral še: Veržej, sv. Jurij na južni železnici, Lemberg, Velenje, Brašlovce, sv. Lovrenc v puščavi itd.

Liberalni poslanci nemški, zlasti Wildhauški Karneri, tem preuredbam niso prav prijazni. Izgovarjajo se, da dotični trgi sami tega ne želijo, ker se nič ne gibljejo in nobenih prošenj ne vlagajo. Mislimo, da se da temu pomagati do prihodnje seje, ki bode 1. in 12. julija t. l. kajti do tiste dobe je obravnava preložena. Gibljite se toraj in oglaste se!

Gospodarske stvari.

Grozdni sukač ali kiseljak.

Po nekaterih vinogradih dela letos grozdni sukač. — Nemci mu pravijo Sauerwurm — veliko škode pa ljudje tega ne vedó. Potem pa se čudijo, kam so številni kabrnki preminoli. To je zakrivil majhen rumeno-sivkasti metuljček sukač ali kiseljak. Profesor Erjavec ga je lani dobro opisal v sv. Mohorjevih knjigah „Naše